НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 48-354-04-31
Дата: 12 / 01 2023 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ

17 53
04

ДО
РАДОМИР ЧОЛАКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1 ПОДНС внасяме мотивирани предложения за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за медиацията № 48-202-01-20, одобрен и внесен с Решение № 851 на Министерския съвет от 28.10.2022 г.

1.В **чл.1, ал.2**, думата **„*съдебната*“** се заменя с **„*процедурата по*“**
като текстът на чл.1, ал.2, придобива следното съдържание:
„(2)Законът урежда и процедурата по медиация по висящи съдебни дела“.

2.В чл.**14, ал.2** думата **„*съдебна*“** се заличава и след думата **„*медиация*“** се добавят думите **„*по висящи съдебни дела*“**
като текстът на чл.14, ал.2 придобива следното съдържание:
„(2)**Когато процедурата е по медиация по висящи съдебни дела, координаторът на съдебния център уведомява съда за спирането“.**

3.В заглавието на Глава шеста думите **„*съдебна*“** и **„*Понятие за съдебна медиация*“** се заличават и след думата **„*медиация*“** се добавят думите **„*по висящи дела*“**
като текстът на заглавието на Глава шеста придобива следното съдържание:
„Медиация по висящи съдебни дела“

4. В **чл. 19, ал. 1** думите **„*когато съдът задължи*“** се заменят с думите **„*съдът задължава*“**, а след думите **„*да участват*“** се добавят думите **„*в първа среща*“**,
като текстът на чл. чл. 19, ал. 1 придобива следното съдържание:
„(1)В случаите и при условията, предвидени в закон, съдът задължава страните по висящо съдебно дело да участват в първа среща в процедура по медиация, която се осъществява в съдебни центрове по медиация към съответните съдилища.“

5. В **чл.21** думата **„*съдебна*“** се заличава и след думата медиация се добавят думите **„*по висящи съдебни дела*“**
като текстът на чл.21 придобива следното съдържание:
„Чл.21 Процедурата по медиация по висящи съдебни дела се осъществява от един или повече медиатори, вписани в списъка на медиаторите към съдебен център по медиация, които са определени от съдебния център, освен ако не бъдат посочени по общо съгласие на страните“.

6. В **чл. 22, ал. 1, изр. 1**, след думите „да участват“ се добавят думите ***„в първа среща в процедура по медиация“***, а думите ***„на срещите с медиатор“*** се заличават,

като текстът на чл. чл. 22, ал. 1 придобива следното съдържание:

„(1) В случаите по чл. 19, ал. 1, страните са длъжни добросъвестно да участват в първа среща в процедура по медиация с обща продължителност от един до три часа. Медиаторът може да насрочва и отделни срещи с всяка от страните при зачитане на равните им права за участие в процедурата.“

7. Текстът на **чл. 22, ал. 3**, който гласи:

„По съгласие на страните процедурата по медиация може да продължи и след завършване на срещите в процедурата по ал. 1.“

се заменя със следния текст:

„(3) Процедурата по медиация може да продължи по съгласие на страните и след завършване на срещите по ал. 1. Медиаторът може да предложи на страните и при тяхно съгласие процедурата да продължи извън съдебния център по медиация при условия, регламентирани в наредбата по чл.25.“

8. Текстът на **чл. 22, ал. 4,** който гласи:

„Процедурата по съдебна медиация се прекратява в случаите по чл. 15, ал. 1, както и когато страните не постигнат споразумение или съгласие за продължаването ѝ след провеждане на процедурата по ал. 1.“,

се заменя със следния текст:

„(4) Процедурата по медиация по висящи дела се прекратява:

а/ в случаите на чл. 15, ал. 1, т.1-5„

б/ след изтичане на 3 месеца от началото на процедурата, освен ако по общо съгласие на страните продължи и след този срок, но не по-късно от изтичане на 6 месеца от началото на процедурата;

в/при непостигане на споразумение между страните или съгласие за продължаването ѝ.“

9. В **чл. 25, изр. 2** думите ***„урежда и възнаграждението за дейността на медиаторите, както и заплащането, дължимо от страните за“*** се заменят с думите ***„уреждат размера на дължимите от страните такси за съдебния център и разноски в“***,

като текстът на чл. 25 придобива следното съдържание:

„Чл.25 Подборът на медиаторите към съдебните центрове по медиация, редът за вписването и заличаването им от списъците към окръжните съдилища, тяхното обучение, мандат и контрол върху дейността им, както и дейността на координаторите на центровете се уреждат с наредба, приета от Висшия съдебен съвет. С наредбата се уреждат размера на дължимите от страните такси за съдебния център и разноски в процедурата по медиация по висящи съдебни дела.“

В заключителните разпоредби се правят следните изменения:

10. В **§ 6**. В Гражданския процесуален кодекс се правят следните изменения и допълнения, като **се добавя нова точка 1** със следното съдържание:

1. В чл.34, ал.3, след думите „другата страна“ се поставя запетая и се добавя „за участие в процедура по медиация в случаите по чл.140а и чл.140б“.

11. Досегашната т. 1 става т. 2 като текстът на досегашната т.1, б.“б“, който гласи:

„в ал. 9 след думите „със спогодба“ се добавя „или при прекратяването му поради оттегляне или отказ от иска в резултат на постигнато между страните споразумение“,

се заменя със следния текст:

„б/в ал.9, след думите „половината от внесената държавна такса се връща на ищеца“ се добавя: „като в случаите, в които спогодбата е в резултат на сключено споразумение в процедура по медиация чл.140а и чл.140б или когато производството по делото е прекратено поради оттегляне или отказ от иска в резултат на това споразумение, ¾ от внесената държавна такса се връща на ищеца“.

12. Досегашната т. 2 става т. 3 и се изменя заглавието на чл.78а, както и чл. 78а, ал. 1 думите ***„Възнаграждението на медиаторите към съдебните центрове по медиация за“*** се заменят с думите ***„Разноските в“***, а думите ***„се плаща от сумите, предвидени от бюджета на съда“*** се заменят с думите ***„се плащат от бюджета на съда“*** ,

като текстът на чл. 78а, ал. 1 придобива следното съдържание:

„Разноски при медиация по висящи съдебни дела

Чл.78а Разноските в процедура по медиация в случаите по чл. 140а и 140б, проведена в рамките на общата продължителност по чл. 22, ал. 1 от Закона за медиацията, се плащат бюджета на съда.“

13. В чл. 78а, ал. 3 текстът ***„и по делото не е постигнато споразумение, с което да приключва делото, страната, която не е участвала лично или чрез пълномощник в процедурата, заплаща таксите и разноските по делото независимо от изхода му. Когато и двете страни не са участвали в процедурата по медиация“*** се заменя с текста ***„страната, която е отказала да участва лично или чрез пълномощник в срещата, дължи таксите и разноските по делото в съответната инстанция, както и разноските по ал.1, независимо от изхода на спора. В случаите, в които не е проведена първа среща в процедура по медиация поради отказ и на двете страни,“***

като текстът на чл. 78а, ал. 3 придобива следното съдържание:

„(3)Когато в случаите по чл. 140а, ал. 1 или 2 съдът е задължил страните да участват в първа среща в процедура по медиация, страната, която е отказала да участва лично или чрез пълномощник в срещата, дължи таксите и разноските по делото в съответната инстанция, както и разноските по ал.1, независимо от изхода на спора. В случаите, в които не е проведена първа среща в процедура по медиация поради отказ и на двете страни, таксите и разноските остават върху тях, както са ги направили, а разноските по ал. 1 се заплащат от тях поравно.“

14. Досегашната т. 3 става т. 4 и се правят следните изменения:

В чл. 140а, ал. 1 досегашните т. 1-6 се заличават, като

досегашната т. 7 става т. 1, досегашната т. 8 става т. 2, досегашната т.9 става т. 3, досегашната т. 10 става т. 4, досегашната т. 11 става т. 5, досегашната т. 12 става т. 6

и в т.3 **се добавят** думите ***„втора фаза на“,*** в ал.1 след думите „да участват в“ се добавят думите ***„първа среща в“,***

като текстът на чл. 140а, ал. 1 придобива следното съдържание:

„Чл.140а (1) Съдът задължава страните да участват в първа среща в процедура по медиация, когато е предявен иск или до съда е отправено искане за:

1. разпределяне на ползването на съсобствена вещ по чл. 32, ал. 2 от Закона за собствеността;

2. парични вземания, произтичащи от съсобственост по чл. 30, ал. 3 и чл. 31, ал. 2 от Закона за собствеността;

3. втора фаза на делба по чл. 34 от Закона за собствеността;

4. изпълнение на задължения на собствениците, ползвателите или обитателите на самостоятелни обекти в сграда в режим на етажна собственост по чл. 6 от Закона за управление на етажната собственост, за възстановяване на направени от отделен собственик разходи за ремонт на общи части на сградата по чл. 48, ал. 7 от Закона за управление на етажната собственост, както и за отмяна на незаконосъобразно решение на общото събрание или на незаконосъобразен акт на управителния съвет (управителя) на етажната собственост по чл. 40, ал. 1 и чл. 43, ал. 1 от Закона за управление на етажната собственост;

5. изплащане на стойността на дружествен дял при прекратяване на участие в дружество с ограничена отговорност по чл. 125, ал. 3 от Търговския закон;

6. отговорност на управител или на контрольор на дружество с ограничена отговорност за причинени на дружеството вреди по чл. 142, ал. 3 и чл. 145 от Търговския закон.“

15. В чл. 140а, ал. 2 след думите „да участват в“ се добавят думите „***първа среща в***“ и добавят нови т.1-6 със следното съдържание:

1. развод по чл. 49 от Семейния кодекс;

2. разрешаване на спорове относно упражняването на родителските права, местоживеенето на детето, личните отношения с детето и издръжката му по чл. 127, ал. 2 от Семейния кодекс;

3. изменение на мерките, свързани с упражняването на родителските права, местоживеенето на детето, личните отношения с детето и издръжката му по чл. 51, ал. 4 и чл. 59, ал. 9 от Семейния кодекс;

4. разрешаване на разногласия по повод упражняване на родителските права и задължения по чл. 123, ал. 2 от Семейния кодекс;

5. определяне на мерки за лични отношения с бабата и дядото по чл. 128 от Семейния кодекс;

6. разрешаване на спорове между родителите, свързани с пътуване на детето в чужбина и издаването на личните документи, необходими за това по чл. 127а от Семейния кодекс;

като досегашната т. 1 става т. 7, досегашната т. 2 става т. 8, досегашната т. 3 става т. 9, досегашната т. 4 става т. 10, досегашната т. 5 става т. 11, досегашната т. 6 става т. 12 и досегашната т. 7 става т. 13,

като текстът на чл. 140а, ал. 2 придобива следното съдържание:

„(2)Съдът може да задължи страните да участват в първа среща в процедура по медиация, когато е предявен иск за:

1. развод по чл. 49 от Семейния кодекс;

2. разрешаване на спорове относно упражняването на родителските права, местоживеенето на детето, личните отношения с детето и издръжката му по чл. 127, ал. 2 от Семейния кодекс;

3. изменение на мерките, свързани с упражняването на родителските права, местоживеенето на детето, личните отношения с детето и издръжката му по чл. 51, ал. 4 и чл. 59, ал. 9 от Семейния кодекс;

4. разрешаване на разногласия по повод упражняване на родителските права и задължения по чл. 123, ал. 2 от Семейния кодекс;

5. определяне на мерки за лични отношения с бабата и дядото по чл. 128 от Семейния кодекс;

6. разрешаване на спорове между родителите, свързани с пътуване на детето в чужбина и издаването на личните документи, необходими за това по чл. 127а от Семейния кодекс;

7. издръжка;

8.парично или непарично вземане, произтичащо от договор, едностранна сделка, непозволено увреждане, неоснователно обогатяване или водене на чужда работа без пълномощие с цена на иска до 25 000 лева;

9. съществуване, прекратяване, унищожаване или разваляне на договор или на едностранна сделка или за сключване на окончателен договор с цена на иска до 25 000 лева;

10. собственост и други вещни права върху имот или за нарушено владение;

11.възнаграждения или обезщетения, произтичащи от трудови правоотношения, както и за признаване на уволнението за незаконно и неговата отмяна и за възстановяване на предишната работа;

12. защита на членствени права в търговско дружество по чл. 71 от Търговския закон или за отмяна на решение на общото събрание на дружеството по чл. 74 от Търговския закон, както и искове по чл. 58, ал. 1 от Закона за кооперациите и по чл. 25, ал. 4 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел;

13. защита на права на интелектуална собственост по Закона за авторското право и сродните му права, Закона за патентите и регистрацията на полезните модели, Закона за марките и географските означения, Закона за промишления дизайн, Закона за топологията на интегралните схеми и Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни.“

16. Досегашната т. 4 става т. 5 и се правят следните изменения в чл. 140б, ал. 1 като след думите „да участват в“ се добавят думите ***„първа среща в процедура по медиация“***, както и се добавя ново изречение със следния текст: **„В този случай производството по делото не се спира и съдопроизводствените действия продължават.“,**

и текстът придобива следното съдържание:

„Чл.140б (1) Във всяко положение на делото след изтичане на срока за подаване на отговор на исковата молба и до приключване на съдебното дирене в случаите по чл.140а, ал.1, съдът задължава страните, а в случаите по чл.140а, ал.2- може да ги задължи, да участват в първа среща в процедура по медиация, след като извърши преценка на всички обстоятелства по чл.140а, ал.3 и 4. В тези случаи производството по делото не се спира и съдопроизводствените действия продължават.“.

17. В чл.140б, ал.2 след думите ***„може да задължи“*** се добавят думите ***„и страните са длъжни“*** като текстът придобива следното съдържание:

„(2)Съдът може да задължи и страните са длъжни да участват в процедура по медиация само веднъж в производството.“

18. В чл. 140б, ал. 4 се добавят думите ***„в 7-дневен срок от подаването на заявлението до съда“*** и текстът придобива следното съдържание:

„(4)Когато в процедурата по медиация е постигнато споразумение, в зависимост от съдържанието му делото се прекратява или съдът одобрява спогодбата по реда на чл. 234 в 7-дневен срок от подаването на заявлението до съда.“.

19. В чл. 140б, ал. 5 се добавят думите **„*за останалата част*“** и текстът придобива следното съдържание:

„(5) Ако споразумение не се постигне или одобрената спогодба се отнася само за част от спора, съдът продължава разглеждането на делото за останалата част.“

20. Досегашната т. 5 става т. 6, като се правят следните изменения:

Текстът на В чл. 267, ал. 3 се изменя така:

„(3) Когато в първоинстанционното производство не е проведена среща в процедура по медиация по причина, че съдът не е указал задължението на страните да участват в нея, или някоя, или всички страни не са взели участие в процедурата, в случаите по чл. 140а, ал. 1 въззивният съд задължава страните да участват в такава среща, а в случаите по чл. 140а, ал. 2 може да ги задължи да участват по реда на чл. 140б, ал. 3-5. Съдът може да се произнесе по този въпрос и в първото заседание по делото.“

21. Досегашната т. 6 става т. 7

22. Досегашната т. 7 става т. 8

23. Досегашната т. 8 става т. 9

24. Досегашната т. 9 става т. 10

25. Досегашната т. 10 става т. 11, като в чл. 329, а), бб) думите **„ал. 3“** се заменят с **„ал. 2“** и текстът придобива следното съдържание:

бб) създава се изречение трето:

„Правилото на чл. 78а, ал. 2 се прилага независимо от разрешаването на въпроса за вината или недобросъвестността.“;

26. Досегашната т. 11 става т. 12

27. Досегашната т. 12 става т. 13, като в чл. 355, в) думите **„ал. 3“** се заменят с **„ал. 2“** и текстът придобива следното съдържание:

„в) създава се изречение трето:

„При прилагането на чл. 78а, ал. 2 не се вземат предвид таксите, които се събират върху стойността на дяловете.“

28. Досегашната т. 13 става т. 14

29. Текстът на § 8, който гласи: „Висшият съдебен съвет приема наредбите по чл. 25 от Закона за медиацията и по чл. 84а, ал. 4 от Закона за съдебната власт в срок до три месеца от обнародването на закона в „Държавен вестник“.“

се заменя със следния текст:

„В Кодекса на труда се създава изречение второ в чл. 344, ал. 2:

„След предявяването на иска и до влизане в сила на съдебното решение той може да отмени заповедта за уволнение с писменото съгласие на работника или служителя.“

30. Текстът на § 9, който гласи: „Параграф 6 се прилага за дела, образувани след влизането в сила на закона.“

се заменя със следния текст:

„В Закона за управление на етажната собственост в чл. 23 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 5:

„(5) В случаите и при условията на ал. 4 председателят на управителния съвет (управителят) представлява собствениците и в процедура по медиация.“

2. Досегашните ал. 5 и ал. 6 стават ал. 6 и ал. 7.“

31. Текстът на досегашния § 8 става § 10.

32. Текстът на досегашния § 9 става § 11.

33. Създава се § 12 със следното съдържание:

Законът влиза в сила от 1 юли 2024 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Рая Назарска
Нина Александрова
Радомир Чолаков

Мотиви:

Предложенията целят както прецизиране на терминологията и избягване на двусмислие и вътрешно противоречие между отделните текстове, така и ограничаване и премахване на текстове, които могат да се тълкуват като ограничение на достъпа до правосъдие, но същевременно не нарушават модела на въвеждания за първи път институт на медиация по висящи съдебни дела.

Задължението на страните се ограничава само и единствено до участие в първа среща в процедура по медиация, веднъж в рамките на производството пред всички съдебни инстанции, чиято продължителност има минимална и максимална граница- от 1 до 3 астрономически часа.

Изрично се регламентира принципа, че производството по делото не се спира, не се препятстват никакви съдопроизводствени действия докато тече процедурата по медиация.

Урежда се възможността процедурата по медиация да продължи след първата среща по съгласие на страните и медиатора извън съдебния център, което ще осуети риска съдебните центрове по медиация да се превърнат в паралелни съдилища, като същевременно ще донесе баланс по отношение на интересите на всички засегнати страни от реформата- гражданите и останалите участници в съдебните дела, медиаторите, адвокатите и съдебната система.

Изчерпателно се уреждат случаите на прекратяване на процедурата по медиация по висящи съдебни дела като се поставя краен срок от 6 месеца от началото на

процедурата в случаите когато процедурата продължава след изтичането на преклузивния 3-месечен срок по чл.140б, ал.3 ГПК.
Допълва се задължителното съдържание на наредбата по чл.25 ЗМ.
Урежда се стимул на страните за постигане на споразумение в рамките на процедурата по медиация като в случаите, в които е постигната спогодба въз основа на медиационно споразумение или производството по делото е прекратено поради оттегляне или отказ от иска в резултат на това споразумение, ¾ от внесената държавна такса се връща на ищеца.
Смекчават се във висока степен последиците при отказ на една от страните или и на двете да участват в първата среща в процедурата по медиация като е намерен баланс между необходимостта да се гарантира изпълнението на това задължение за участие в първа среща в процедурата по медиация по висящо съдебно дело и тежестта на сакнционните последици за страните.
Променя се обхвата на делата, по които ще се прилага процедура по съдебна медиация като силно се стеснява кръга от дела, за които ex lege е приложима процедурата, доколкото за всички дела по искове по СК процедурата ще е приложима само след преценка по реда на чл.140а, ал.3 и 4 ГПК.
По отношение на гражданските и търговските дела също се стеснява обхвата като се въвежда критерий за приложение на процедурата с оглед цената на иска- до 25 000 лева.
Въвежда се още един стимул за насърчаване на споразумението в процедурата по медиация като се регламентира 7-дневен срок за съда да одобри постигнатата спогодба в процедурата по медиация или да прекрати производството по делото при отказ или оттегляне на иска поради постигнато споразумение в процедурата по медиация.